

20. Om förlitningar	273.
21. Om rättegångsfristnad och stadsfånd	274.
22. Huru kristeliga berättelser skola i rättegångs saker af Domaren författas, och til parterna utgivwas	375.
23. När Rätten är domför: så ock om omröstande til dom	276.
24. Om Rätterns utslag och dom	278.
25. Om laga wad, och thes fullföljande; så ock om beswär öfwer felachtighet vid rättegången	281.
26. Huru borgen skal fättas, och thet som dömdt är utgivwas, innan laga wad i Hosrätten fullföljes	290.
27. Huru rättegångssaker böra fullföljas i Hosrätten	292.
28. Om dombrott	294.
29. Om rättegångs missbruk	295.
30. Huru fökas skal, at Konungen må Hosräts dom öfverse och skärskåda	296.
31. Huru dom må återbrytas, som winnit laga krafft	304.
32. Huru penningar och böter efter thenna Lag räknas, gällas och skiftas skola	305.

Register öfwer thenna Lagboe	307.
Domare Regler

Bihang.

Kongl. Förkl. d. 23 Mars 1807. punkt. 43.	2.
Kongl. Kammar-Kollegii Kungörelse, ang. besittningsträte å Kronohemman, d. 29 Febr. 1808.	8.
Kongl. Förrordn. ang. Inteckn. i fast egendom, d. 13 Juli 1818	15.
Kongl. Förrordn. ang. Hemmansflytning, d. 19 Dec. 1827	21.
Kongl. Stadgan om Skifteverket, d. 4 Maj 1827	31.
Konkurs-Lagen d. 12 Mars 1830.	78.
Formulärer till gäldeärss- och borgenärsseden i konkurs	105.
Kongl. Förrordn. mot Hylleri och Dryckenkap, d. 16 Nov. 1841	107.
Formulärer till besvärshänvisningar i brottmål	111.
Schema öfwer 1, 2 och 3 kap. Årsda Balken.

Giftermåls Balk.

1. Cap.

Om laga giftermål, och hvor som giftoman vara skal.

Wil man hionalag bygga; då skal han mö af hennes giftoman begiära, och ej med våld taga, eller hemliga til sig locka.

2 §. Fader är sine dotters giftoman, och moder må ther til råd gifwa. År fader död; då är moder med skyldasta fränders råd. Lefwer ej fader, eller moder; ware då then, som fader muntliga, eller kristeliga, eller moder med nästa fränders råd, til giftoman nämndt hafwer.

3 §. Åro ej the til; då är sambroder; thernäst halvbroder af fäderne; sedan halvbroder af möderne; och tagen the faderfaders, eller moderfaders råd ther til. Lefwer ej sambroder, eller halvbroder; då är faderfader giftoman, och näst honom moderfader; thernäst faderbroder, sedan moderbroder. År ei han til; då är then, som henne skyldast är af fäderne, eller möderne. Åro the både jämstyrde; ware då then närmast, som af fäderne är, man och ej qwinna, och tage han nästskyldemans af mödernet och laga formyndares råd. Lefwa ej skyldemän, utan formyndare allena; då skal han hennes giftoman vara.

4 §. Nu warder twist om giftomanna rätt, eller synes rätte giftoman ej vara ther til fallen, eller välwilande; då förordne therom Domaren, som han, efter bästa förstånd och samwete, stälsigt pröfwar.

5 §. Ej må någor til gistermål twingas; utan bör så qwinna, som männens frivillige ja och samtycke gistermålet fästa.

6 §. Man eller qwinna må ej förr i ächtenskap träda, än han hafwer syldt tingu ett åhr, och hon femton; utan Konungen pröfwar skäligt, att los ther til gifwa.

2. Cap.

Om them, som ächtenskap med hvarannan ej bygga måge.

1 §. Ej må man til hustru taga, then med honom är i rätt nedsligande skyldskap; som är dotter, sona eller dotterdotter, och theras affommo, ehuru längt then strecker sig neder. Ej eller i rätt upsligande skyldskap; som är moder, fadermoder, modermoder, och så widare til rygga i ätten.

2 §. I skyldskap å sidone må man ej taga til hustru sin syster, broders eller systers dotter, eller theras affödo, faders eller moders syster, faderfaders syster, eller moderfaders syster, fadermoders, eller modermoders syster, och så widare.

3 §. Systonebarn måge ej taga hvarannan til ächta; utan Konungen gifwer ther los til.

4 §. I rätt ned och upsligande svägerlag, ware ock ächtenskap förbidit; och ty må man ej til hustru taga sin sons, sonasons eller dottersons enka; sin slufnoder, sin afledna faderfaders eller moderfaders andra hustru; ej eller sin slufdotter, slufsons dotter, eller slufdotters dotter; sin hustrus moder, hustrus fadermoder, eller modermoder, och så widare.

5 §. I svägerlag å sidone må man "ej" gifta sig med sin broders enka; brodersons, eller systersons, broders eller systers sonasons, eller dottersons enka; sin faderbroders, eller moderbroders, faderfaders eller fadermoders broders enka; sin moderfaders, eller modermoders broders enka: Ej eller med sin afledna hustrus syster, hustrus broders eller hustrus systers dotter, eller dotterdotter, och theras affommo; hustrus

faderfyster, eller modersfyster; hustrus faderfaders eller fabermoders syster; hustrus moderfaders, eller modermoders syster. Detta lagens rum har blifvit sälunda ändrat:

I svägerlag å sidone må man ej, utan Konungen gifwer der los till, gifta sig med sin broders enka; etc. etc.

K. Förordn. d. 10 April 1810.

6 §. "Ej" må man eller i andra svägerlaget ächtenskap bygga med sin hustrus slufnoder, eller sin slufsfaders enka; ej eller med sin döda dotters mans enka, eller med sin slufsons, eller slufsons sons enka.

Detta lagens rum har blifvit sälunda ändrat:

Ej eller må man i andra svägerlaget, utan att Konungen der till gifwer los, ächtenskap bygga med sin hustrus slufnoder, etc. etc.

K. Förordn. d. 10 April 1810.

7 §. Hvad om mannen i ächtenskaps mål här städgadt är, bör ock förstås om qwinnan.

8 §. Svägerskap räfnas emellan mannen och hustruns släkt, och emellan hustrun och männens släkt; men ej mellan begges theras släkt inbördes. Och ty måge två bröder taga två systrar, och fader taga moder, då son tager dotten. Men ej må son taga modren, då fader hans lefwer och hafwer dotten, att wördnaden emellan föräldrar och barn ej spillas må.

9 §. I alla thesa fall bör ej skilnad göras emellan hel och hälftskylda. Ware ock ächtenskap lika förbidit, om blodshandet kommer af ächtenskap, eller lägersmål.

10 §. Ej må then, som mö lägradt hafwer, få henne til ächta; utan fader och moder gifwa ther ja och samtycke til, eller Domaren pröfwar, at goda skälv thertil skyrka.

11 §. The som hor med hvarannan gjordt hafva, måge ej ächtenskap bygga, änta att then ofsyldige maken död är.

12 §. Wiger Prest them, som ächtenskap ej bygga måge; ware wigsel egild, och miste han sitt Prestaembete. I the fall, ther lägersmål vid dödsstraff förbidit är, pligte ock Prest thertil med sior ton dagars hächte vid vatn och bröd. Wiger then, som ej är Prest, ehvad ächtenskapet är tillätit, eller ej; straffes med arbete vid Konungens slott eller fäste, i try, eller flera åhr, som brottet är til; och i thy fall, ther ächtenskap är tillätit, bör laga vigning ske.

3. Cap.**Om fästning eller trolofning.**

1 §. Då fästning ske skal, bör giftonan med fyra witten när vara, twänne & mannes vägnar, och twänne & hennes. Sker thet annorledes, ware then fästning ogild, om giftonan ther & kärer, och böte hwarthera, som sig elagliga fäst, tijo daler til the fattiga; gillas then fästning af giftonan, warren då både saklöse.

2 §. Nu förbindet man sig skrifstetliga til ächtenskap; är thertil giftonans samtycke, hafwe enthera sedan ej macht thet löste rygga, eller sig annan fästa.

3 §. Fäster annar än rätte giftonan, som förr är sagd; böte femton daler, och fästning ware ogild.

4 §. Fäster giftonan mö åt twänne, böte tretio daler, häftien til Konungen, och häftien til härader, eller staden, och staden åter.

5 §. Fäster man sig then qwinno, som förr lagliga fäst är; böte då han femton daler, och hon tretio; äro både förr fäste; böte hwarthera tretio daler. Sker lägersmål them emellan; plichten som i Misgiernings Balken urstift; hafwen ock förverkadt til the fattiga alt hwad the hvarannan gifwit. Fäster man sig twänne; böte tretio daler, och ware then första fästning gild, änta at han then senare häfdadt. Wil then förra ej bygga ächtenskap med honom; blihue då han med then senare vigd.

6 §. Fäster man sig ovetandes then qwinno, eller qwinna then man, som förr fäst är; ware saklös, och then brottslige böte tretio daler, och staden åter; hafwe ock förbrutit til then saklösa the gäfwor, som then samme både fått och gifwit. År någor annarlunda til skilnad i fästning vällande, eller fäster han sig then han för styldskap, eller annat hinder ej ächta må; ware lag samma.

7 §. Åro begge lika vällande til fästninga skilnad; hafwen då förverkadt til the fattiga alt, hwad the hvarannan gifwit; och böte hwarthera tiugu daler. Väller annarthera mer, och annarthera mindre; böte then halft, som mindre väller; men gäfwoerna ware förbrutna til the fattiga.

8. §. Nu gifwa fästehion hvor annan gäfwor i reda penningar, eller lösören, för ächtenskaps skul; där sedan fästeqwinna förr än wigsel åkommer; gifwe då fästeman til then dödas föräldrar, eller arfvingar alt igen, hwad han fått, och tage åter hwad han gifvit hafwer. Där fästeman ifrån fästeqwinno; tage hon sina gäfwor åter, och behålle hwad henne gifvit var i lösören.

9. §. Häfdar man sin fästeqwinno; då är thet ett ächtenskap, som skal fullkomnas med wigsel, chwad trolofningen är med, eller utan willor, änta at samma willor ej fullgiorde äro. Undandräger han sig wigsel, och framhärdar i thenna sin motvilia; warde hon då förklarat för hans ächta hustru, och niute full gistorätt i bo hans, som i 10. Cap. i thenna Balk sägs. Giör hon thet; ware lag samma.

10. §. Häfdar man qwinno under ächtenskaps löste; då skal han taga henne til ächta, om hon thet påstår, och hennes fader och moder thertil samtycka. Åx han motvillig; ware lag, som förr sagdt är. Nekar han til löftet; döme då Stätten therom. "Warder löftet för fast förclaradt, eller hafwer han lätit intaga henne i Kyrkian, såsom sin fästeqwinno; hafwe sedan ej macht thet löste ändra, änta at hon sin rätt til ächtenskapet estergifwa wil."

Detta lagens rum är salunda ändrade och förklarade:

Sedan det af hädad qwinna föreburna ächtenskapslöftet blifvit af Domaren ansett vara bewist och gällande, men mannen icke dekmindre vägrar att deisamma genom wigsel fullborda, skola de, enligt 1 §. 16 kap. Kyrkolagen, infämmas till Dom-Kapitlet, för att erhålla nödiga föreställningar; då, i händelse de om ächtenskaps-förbindessens upphävande sig i godo förena, skiljebref genast må meddelas; men åter, vid ett motsatt förhållande, om den ena yrkar och den andra vägrar ächtenskaps fullbordan, bör målet, hwad ächtenskaps-förbindessens upplösning angår, ösverlemtas till Kongl. Majts afgörande. Hwad lagen om qwinnans och barnets öfriga rättigheter stadgar, kommer dock, utan hinder af det utfasta ächtenskapets upphävande, att äga bestånd.

K. Förordn. d. 3 April 1810.

Det ächtenskaps ofta, som ej stett förr än efter lägersmålet, är, önsköt Domarens boidsäfelse deca kominit, dock icke antorlunda än för en vanlig fästning eller trolofning att anse.

K. Gr. d. 10 Nov. 1772.

11. §. Rymmer fästeman ifrån fästeqwinno, som af honom häftrad är, gänge therom som i 13. Cap. om man och hustru stadgas.

4. Cap.

Om skilnad i trolofningar.

1. §. Warder någor twungen til fästning, och låter ej märka sitt samtycke thertil, sedan han, eller hon, utom twång är; ware då then fästning ogild; utan fästehion hvarannan häftrad hafwa.

2. §. Hafwer enthera förr fästningen hemlig surfdom, then sinittosam och obotelig är; eller efteråt theri råkät: såsom spetelsta, fallande fot, wetlösä, raseri, pockor af losachtigkeit, eller wederstyggeliga och stora fel och lyten; gänge och then fästning åter.

Finner läkaren fallandesoten icke vara den rätta, eller epilepsia idio-pathica, den der fortplantas ifrån föräldrar på barn och barnabarn, då, men icke annars, är äktenkap den sunda tillåtet.

S. Br. d. 25 Nov. 1757.

3. §. Samma lag ware, ther enthera förr, eller efter fästning begått lägersmål, eller gjordt sådan gierning, som rörer thes goda namn. Var thet förut kunnigt; gänge då ej fästning åter.

4. §. Vilka fästehion skiljas åt, och hafwa the hvarannan ej häftrad; gifwe thet Capitlet tilläんな, och gänge fästning åter.

5. §. Kommer hat och bitterhet fästehion emellan af andra besynnerliga orsaker, som ej kunnige woro, förr än fästning skedde, och wil then ene skiljas, och then andre ej; döme då Rätten til skilnad. Finnas ej sådane orsaker; då må then brottslige ej bygga äktenkap med någon annan, så länge then öfvergifne ej förlit är; sylle och allan skada.

6. §. Nu kommer okänd man, och gifwer sig ut til namn eller stånd, för annan, än then han är: warder qwinna theraf bedragen til fästning med honom; böte då han åttatjio daler, hälften til henne, och hälften til the fattiga; haf-

we och til henne förbrutit gåfworna, och fästningen ware ogild. Kommer wigsel thertil af samma list, och kunna the ej förlite warda; böte han då dubbelt, och miste åran; gänge och het gistermålt åter.

7. §. Kvilkun som drucken sig fäster, eller på svikseligt sätt thertil förelld är; ware ej skyldig thet löfte hålla.

8. §. Reser man egenwilligt bort ifrån sin fästeqwinno, och blifwer, emot hennes samtycke, borta öfwer åhr och dag: wil hon ifrån then fästning løs warda; då må Domaren thet tilläta.

5. Cap.

Om barn, som aslas i fastom, eller i twegiste, och om giftvrätt i thy mål.

1. §. Aslar man barn med sin fästeqwinno, eller under äktenkap löfte, eller i lönskåläge, therå sedan fästning, eller äktenkap följer; the barn äro ächta barn, och qwinnan niuter laggift hustrus rätt.

2. §. Nu går någor i annat gifte, som sägs i 13 Cap.

6. §. och aslar barn; finns sedan, at förra maken lefwer; då äro och the barn ächta; och tagen arf, som i Urfsda Balken sägs.

3. §. Kommer förr man, eller hustru åter; då brytes senare giftet, utan them annoreledes åsämler; och then som wika måste, tage alt thet utur boet, som han, eller hon, ther hafwer infördt, så och sin del i thet, som the under äktenkapet med egna slögder asladt. År thet hustru, som wika måste; tage och thertil morgongåfwo sina. Hafwa the barn samman i thet gifte, som brytes, och wil modet them til upfostran taga; pröfwe då Domaren, om hon them förestå gitter; och lägge så them emellan, hwad sadren thertil åhrliga gifwa bör. Ej möge så skilje makar niuta annan rätt til hvartheras bo och egendom, än nu sagdt är.

4. §. Träder någor i annat gifte, och wet, at förra maken lefwer; straffes som i Missgiernings Balken skils.

In denna rägördel sätts hörne i den döda och döda i den levande; och om det är en man, så sätts han i den levande. **6. Cap.**

Om giftermål emot föräldrars, eller rätta giftermåns wilja; och om giftermåns hundra giftermål.

1. §. Gifter sig mö mot faders wilja, eller moders; hafwe fader, eller moder, väld at göra henne arflös.

2. §. Gifter sig son, eller dotter som är enka, mot föräldrars wilja, medan han, eller hon, i theras hus wistas, och bröd theras äter: Sker thet af föracht och sidvördnad, eller med then, som ej hafver godt namn och rychte; ware lag samma.

3. §. Gifter sig mö, efter faders och moders död, utan rätta giftermåns ja och samtycke, och hafver hon rätt til arf efter honom; så äger han macht at göra henne arflös i aslinge jord och lösören. Ur hon ej hans arfswing; böte så af egna lösören och aslinge tingunde delen til the fattiga, om giftermåns therå kärer.

4. §. Nu kan så hända, at fader, eller moder, eller, efter theras död, rätte giftermåns hindrar thet giftermål, som lagliga sökes; pröfwe så Domaren, om skål ther til är. Giör giftermåns thet för egen nytto, eller annan sådan orsak; böte femtio daler, och rätte up allan skada och kostnad: men af föräldrar måge barn hwarken böter, eller skadestånd i thy mål föka.

7. Cap.

Huru lyhning skal ske til laga giftermål; och om wigsels vägras, eller uppehålls.

1. §. Nu hafver man qwinna lagliga fäst, och wil ächtenkap med wigsels fullkomma; så skal han säga giftermannen til, sex wekor förut. Wägras hon honom utan laga orsak; sile så Konungens Befalningshafswande til, at wigsel utan uppehåll ske må; och giftermåns böte sedan, för olaga hinder, femtio daler, och skadan åter.

2. §. Hörre än wigsel ske, skal tre söndagar lysas af Predikostolen i then församling, ther bruden tages; utan så är, at upbrott ske emot fienden, eller mannen för annat Nikets ärende utsökta warden; så må lyhning ske allenast på en Söndag, eller Helgedag, doch wigsel ej förr, än två dagar therefter, som i Kyrklo Ordningen vidare sägs. Wiger Preß förr än så lyt är; misse embete sitt.

Stadgendet om lyhning på allenast en söndag hör äsven förstås om fästeman, så väl som om fästemö, som ligger på sotefang.

Kyrkolagen, 1686. 15 kap. 18 §.

Då främlingska makar wilja med hvarandra ånyo tråda i ächtenkap, hör iakttagas hvad angående lyhning och wigsel i allmänhet är förestrijet.

K. Kung. d. 21 Mars 1835.

3. §. Wil man jaf göra mot ächtenkap, & fina eller annars vägnar; gifwe thet Kyrkioherden tillkanna i twanne mäns närvoro; ställe och strax borgen hos Konungens Befalningshafswande för all skada och kostnad, och tage sedan stemning, til nästa rättegångs tima, & then, som jaf gjöres emot. Ginner Domaren ej laga skål ther til; böte så käranden tingudaler, och rätte up allan skada.

8. Cap.

Huru förord ske måge mellan them, som wilja hionalag bygga.

1. §. "Giöra man och qwinna, ther hon enka är, eller giftermåns & mös vägnar, förord sig emellan förr ächtenkapet, om then giftermål hwarthera niuta skal; thet äger krafft och witsord, när thet ej skeer them til förfang, som bättre rätt til egendomen & then tid hafwa. Ej måge sådana förord gälla, utan gode män witna, at the förr wigslen gjorde äro; och the sedan inteknas å nästa Ting, och i staden strax efter wigslen."

Detta lagens rum är till följande ändrade:

Wilja man eller qwinna, der hon enka är, eller giftermåns & mös vägnar, göra förord sig emellan före ächtenkapet; då skola de det kristeligen och med twenne witnen uppräcka, innan wigsel ske. Ej må förord göras om annat än makarnes giftermål, eller till förfang för dem, som bättre rätt till egendomen & den tid hafva. Ächtenkapförord skal öppet ingåvas till Rätten i den ort, der makarna hafva sitt bo och hemvist, eller

sätta sig never att bo, i staden inom åttonde dagen, och på landet å nästa Ling, sedan vigsel skett; och låte Rätten det i protokollet införas. År vigsel & annan ort förrättad, och han fört den lagföld ej sse, som nu föreskrifven är, då skal förord inom sagde tid hos Rätten i viglingsorten företes, och warde det, då mofarne till böningsorten kommit, så inom en månad i stad, och å landet vid det Ling, som näst efter tre månader infaller, till rätter Domstol ingifvet, med bevis af Rätten i viglingsorten att det der företdet varit. Är ej med förord så försaret, som nu sagdt är, ware det kraftlöst. Hvar, som begär, äge att hos Rätten undsä del af äktenklapsförord.

K. Förord. d. 13 Juli 1818.

2. §. Nu göra man och quinna sådana förord utländes, om then egendom the här hafwa, och wilja, at the och inrikes gälla skola, ändoch the sifswé ej hitkomma; tå skola the förord förr ächtenkapet utrikes med witnen upprättas, och inrikes inom natt och åhr hos Domaren angifwas och inteknas.

3. §. Giöra the sådana förord utländes, och komma sedan sifswé hit i landet; tå skola the, som här födde äro, inom sex wekor, och utländske inom sex månader, sedan the sig här nedersatt, låta them här intekna, som förr är sagdt. Sker thet ej; hafwen the förord ingen krafft.

9. Cap.

Ommannens målsmans rätt för hustrun; och om morgongåfwo.

1. §. Sedan man och quinna sammanvigde äro; tå är han hennes rätte målsman, och äger söka och swara för henne; hustrun följer och manrens stånd och wilor.

2. §. Förr vigslen skal han til henne wif morgongåfwo utfästa, antingen i löst, eller fast, men ej i båda tillika, ehvad han med mö, eller enka, sig gifter.

3. §. Morgongåfwa skal tagas af manrens enskilda lott i boet. Dör hustrun förr än mannen; ware tå morgongåfwan och död. Lefwer hustrun efter honom; nitte efter landsrätt morgongåfwo sijn, ehvad the hafwa barn samman, eller ej. Äger hustrun gifstorätt efter stadsrätt; taga ej morgongåfwo, ther hon barn efter honom hafwer.

4. §. År morgongåfwa utfäst i jord och fast egendom å landet, eller hus och jord i staden, arf eller astinge, och räcker tridiung ther til af manrens behålna lott i löst och fast, när han dör, eller morgongåfwa uittages; nitte hustrun sin morgongåfwo fullt ut. År morgongåfwan större än tridiung; hafwe änta ej rätt, at få något theröfwer. Finnes ej så mycket jord och fast egendom; tå skola manrens barn, eller andre arswingar, förse hustrun af lössören med så stor ränta, eller inkonj, som för henne brister. Ej må hustrun annan rätt til then morgongåfwo hafwa, som i jord gifwen är, än at then bruk och nyttja, så länge hon enka sitter och ärliga lefwer; ware och skyldig hålla hus och jord vid macht, och ej låta them genom sitt växande förvärras. Tå hustrun dör, eller går i annat gifte; falle morgongåfwan hem til manrens barn, eller andra hans arswingar.

5. §. Nu är morgongåfwa utfäst i lössören, och räcker ther til tijonde delen af manrens vid dödsfallet behålna lott i löst och fast; nitte hustrun sin morgongåfwo fullt ut. År then större, än tijonde delen; tå jämnkes morgongåfwan theröfwer. Finnes ej så mycket i lössören, som morgongåfwa sedan vara bör; tå nitte hustrun, til bruk och nyttjandet, i hus och jord i staden, eller på landet, så mycket, som emot bristen swarar, til thes manrens barn, eller arswingar, lösa henne ut; och blifwe morgongåfwa, som i lössören gifwen är, hustruns ewärdelige egendom.

6. §. Ej må man gifwa hustrun större morgongåfwo, än nu sagdt är; men wäl mindre.

7. §. Dör mannen, och hafwer ej morgongåfwo utfäst; nitte tå hustrun hälfsten af thet, han högst i morgongåfwo ester thenna lag gifwa kunde; och stände barnen, eller arswingarna, fritt, ehvad the i löst, eller fast, then leumna wilja.

10. Cap.

Om Gifstorätt i bo.

1. §. När man och hustru äro sammanvigde, tå äger hvarthera gifstorätt i boet.

2. §. Ester landsrätt gifstes Frälseman och Bonde til två delar, och hustrun til tridiung i alla lösören, som the å landet och i staden äga, eller äga få, och i alt fast gods å landet, som the i hionalag asla tillsammans. I jord, eller hus och watnwerk, ehvad the å egen, eller annars grund, bygde äro, som man, eller hustru förr, eller under ächtenkapet, ärfdt, eller förut förvärfdt, äger ej han, eller hon, gifstorätt; doch warde all åhlig ränta och aftrad theraf under lösören räknad.

Uti Albo, Kinnarvalds, Norrmödinge, Konga och Uppmödinge härad i Småland, hvilka utgöra det gamla Wärandslandet, är den så kallade Wärands härads arvoverätt bibehållen, i sölid hvaras hustru gifstes till halsten i bondes bo.

R. Brod. d. 26 Junii 1772.

3. §. Äga the jord, hus, gård, tomt eller watnwerk i staden, eller å stadens mark, förr ächtenkapet, eller hafwa the under hionalaget thet ärfdt, eller förvärfdt; gänge med gifstorätten efter stadsrätt.

4. §. The som til Prestsländet höra, ehvad the bo å landet, eller i staden, äge gifstorätt til halsten i lösören, så och hus och tomt i staden, och then jord å landet, som under ächtenkapet förvärfwes. Men ej giftas the til hvars annars arfwejord å landet; ej eller till then jord, som förr ächtenkapet ther aflagd är.

5. §. Efter stadsrätt äger Borgare, och Öfrälseman som i staden bor, gifstorätt til halsten i arf och aplinge jord och hus i staden, så oft i alla lösören å landet och i staden. Men hvarod the å landet äga, eller äga få, i jord, eller fast, med bockap och åkerredskap, therom gänge med gifstorätten efter landsrätt.

6. §. Flytter Borgare, eller Öfrälseman, under hionalaget, utur staden, och sätter sitt bo och hemvist å landet, eller kommer Öfrälseman i frälfestånd; gänge med gifstorätten efter thy, som i 1. och 2. §. stadgadt är. Flytter Bonde in i staden; ware lag, som i 5. §. sägs.

7. §. Drivna, som af Domaren är för åchta hustru förklarad, nute gifstorätt imannens bo, änta at wigsel ej åkommmer. Drager han sig undan wiglsen af motwilja; haf-

we förloradt sin gifstorätt i hennes egendom, ther han sig ej rättar, och med henne sammanwigd warder.

11. Cap.

Huru mannen må hustruns fasta gods bortskifta, förpanta, eller sälja; och huru theras gäld betalas skal; så ock när hustru må köp sluta.

1. §. Mannen hafwe ej macht hustruns fasta gods å landet, eller jord och hus i staden at bortskifta, förpanta, eller sälja, ehvad the hafwa barn samman, eller ej, utan han ther til hafver hennes frivilliga ja och understift, i twänne goda mäns närvoro, eller hon för Nätten thet munteliga tilsärt.

2. §. Hafver man eller hustru gjordt gäld förr ächtenkapet; gälde hvar sin af thet, han eller hon förut ägde. Ej skal i thy målmannens egendom häfta för hustruns gäld; och ej hennes egendom för manns gäld, ehvad the under lands eller stads rätt höra. Räcker ej hvartheras gods til; gänge då thes gifstorätt i boet til gäldens betalning. Ej må, för then enas gäld, räntan och inkonsten af then andras odalsjord i betalning sökas, vidare, än at samma ränta och inkonst i boet insluit, eller inflyta bordt, then tid gäldenärens egendom aflagdes, och thet en gång för alla, och ej flera, til så stor del, som gäldenären, efter thes gifstorätt, theri äger.

3. §. Nu funna the både, eller enthera, hafwa gjordt gäld i ächtenkapet, eller til fastning och bröllops kostnad; then skal af bo oskisto i lösören och aplinge gäldas, så ock af begges theras hus och egendom i staden. Räcker thet ej til fulla gälden; då sylles thet, som brister, af begges enskilda arfwejord, och odalsfasta å landet, efter then andel, hvarthera i gälden och bolaget äger. Hafver ej utan enthera egen jord; är thet mannen, betale då thet, som återslår och gäldas skal, med sin arfwejord, så långt then räcker. År thet hustrun, betale ej mer, än thes andel i gälden; utan så är, at man och hustru, begge för en, och en för begge, sig til gäldens betalning förskrifvit hafwa.

4. §. År gäld af männens, eller hustruns särskilda vällande och förgjörelse tillkommen, theraf then andre ingen nyutto; eller del haft; gånge då ej then saklösas fasta gods, eller rättighet i boet, til sådan gälds betalning: ty hvor äger sin sak ensam böta, och ej annars lott förverka.

5. §. Hafwer enthera, under åchtenkapet, guldit sin enbildta gäld med begges theras del i boet; då skal thet wid arfiske, eller delning, å thes egen lott räknas.

6. §. Ej må hustrun köp sluta om fast gods, eller sälja något af lösbören i boet, utan thet sker med männens samtycke och fullmacht; eller af the lösbören, som til salg lemnade äro; eller at mannen är amsvita, eller frånvarande, eller förlöper hustrum. Sitter hon då med barnen hemma, och tarfwar fodo för sig och them, eller är hon barnlös, och kan sig ej annorledes foda; eller tränger annor nød; då må hon til nødtorst sälja; dock med nästa fränders räd och bisall, om thet är fast gods, som säljs. Sker thet annorledes; hafwe mannen väld thet köp, som med hustrun gjordt är, at rygga och återkalla, som i Handels Balken sägs.

7. §. Hafwer man såldt sin hustrus, eller hustru sin mans odalsjord, til sin enbildta nyutto; gifwe så mycket igen af odalsjord sin. År then jord til begges theras nyutto såld; fylle då hvor af sin jord, mannen två delar, och hustrun tridung. År ej jord til; fylle då af lösbören.

8. §. Nu finnes ej jord, eller lösbören, och är hustruns jord med hennes samtycke såld, som förr är sagdt; hafwe sedan siel. Hafwer mannen såldt then jord, utan hennes lof och minne; föle då then igen med laga dom, inom natt och åhr, sedan hon thet weta fick; och skylla sig siel, then elagliga köpte. Dör hustrun förr än mannen; då äga hennes arfwingar therå tala inom natt och åhr, efter hennes död.

12. Cap.

Om afvitring och olaga sammanslytning, förr än man går i annat gifte.

1. §. Enkling eller enka hafwe ej väld at gå i annat gifte, förr än barn, eller andre arfwingar afvitrade äro, ehvad

the äro myndige, eller omyndige. Giör thet någor; hafwe förwerkadt til barnen, eller arfwingarna tridiung af sin del i boet, efter förra giftet, och afvitre änta efter lag. Wigge Prest enkling, eller enka, förr än afvitring lagliga stedd är; misle embete sitt.

2. §. Nu kommer twist wid afvitring emellan arfwingar, och then, som i annat gifte gå wil; kunna the sig therom ej förena, ställe då then borgen för thet, som twitsas om, ther Rättens utslag ej så snart falla kan, och Domaren ej skål finner, at åchtenkapet therfore uppehållas må.

Hvad afvitring beträffar, äger prest förrätta vigsel, då för honom uppvises beupptekting efter den afdina maken, samt antingen ett af behörig person hållit arfiske, underskrivet af samtliga sterbhushållagene och, om någon bland dem är omyndig, af tillförordnad förmyndare, eller af webberörande arfwingars samt förmyndares bevis och erkännande att delningen af den afdina makens qvarlätenkap stedd är; dock utan att presten behöfver ingå i forskning om upptektingens och delningens laglighet, eller huruvida, på grund af den sistnämde, hvarje arfwinge utbekommit hvad honom dervid blifvit tillagd; och i händelse om delningen uppställt twist, som ej kunnat genom förenlig bläggas, bör ej derigenom giftermålet och vigselna hindras, enär enkling eller enka hos Domaren eller Konungens Besällningshafswande ställer godkänd borgen för det, som omtwitsas.

R. Försl. d. 15 Junii 1818.

3. §. Ej må enkling, eller enka, i annat gifte träda, förr än han ett halft åhr enkling, och hon ett åhr enka warit: fästehion ware och förbudit, at förr vigslen flytta i hus och bo samman. Giöra the thet; böte hvarthera tijo daler til the fattiga, och flytte imedlertid ifrån hvar annan.

Hvad här slagtas om tiden, inom hvilken enkling eller enka må ingå annat giftermål, kan ej lämpas till den händelse, de åchtenkapet blifver upplöst för begånget har. Dock stall, hvad hustrun angår, det ikke vara heuni tillåtet att ingå i annat gifte, efter det fullnad i hennes förra åchtenkap lagligen stedd är, innan så lång tid förslutit, från det frågan om sådan fullnad förfi infämdes till Domstolen, att hon framsödt eller framsöda berörd det foster, hvormed hon kunnat vara hafvande, förr än fullnaden siktas.

R. Försl. d. 23 Mars 1807. punkt. 3.

De makar, som warda i åchtenkap skilje, må ej träda i annat gifte förr, än efter den tid och i den ordning 12 Cap. 2 §. G. B. samt 3:de punkten af Kongl. Försl. d. 23 Mars 1807 (se här ofwansör) slagta.

R. Försl. d. 27 April. 1810.

13. Cap.

Om skilnad i ächtenkap; och huru barn upfostras skola, ther ächtenkaps skilnad sker.

1. §. Giör mannen hor, och wil hustrun ej förläta honom brott sitt, och hafwer hon ej haft fängelag med honom, sedan thet henne funnigt blef; då må skilnad i ächtenkapet ske, och hafwe han til henne förverkadt hälften af sin gifto-rätt i boet. Giör hustrun thet; ware lag samma, thertil mifte hon och sin morgongåfwo. Hafwa the begge hor gjordt, och enthera med then andra förut ej blifvit förlit; då må theras ächtenkap ej skiljas.

Tilläteise till ächtenkapsskilnad för hor får ej grundas endast på den ena makens blotta uppiglikt och erkännande. — Den ofördiga hör sitt inom ett halft år, efter erhället funlap om brottet, detsamma åtala, så framt skilnad bevisisas må. R. Kong. d. 5 Dec. 1798.

Då någon, som är gift, begär blodskam, hvarå lagen i 59 kap. M. B. utsätter dödsstraff, men får njuta förslöning till lissvet, skall ächtenkapet alltid upplösas, ehvad den ofördiga maknen det yrkar eller ej; och den brottsliga förvisas till sidaan ort, der hvarken den ofördiga maknen eller den person, med hvilken blodskam är begången, sig uppehåller.

R. Försl. d. 23 Mars 1807. punkt. 22.

2. §. Then som ächtenkap med hor brutit, må ej förr gå i annat gifte, än then ofördige död, eller gift är, eller thertil samtyker och Konungen gifver ther löf til. Giör han thet äntå; böte tigru daler, och ware ächtenkapet ogilt. Ej må och then ofördige gå i annat gifte, förr än skilnad lagligga skedd är, wid tijo dalers böter.

Endast i den händelsen, att den ofördiga maknen lefver ogift, erfordras Konungens tillstånd till annat gifte. R. Dr. d. 7 Sept. 1791.

Då någon under ächtenkapslöfte häfdat en qwinna och blifvit af Domaren ålagd att med henne låta sig sammanviga, men derefter begär lägersmål med annan qwinna, må han ej utan Konungens tillstånd gissta sig med en annan, ehuru den förstnämnda sin rätt till ächtenkap estergifvit.

R. Dr. d. 29 Jan. 1767.
Se vidare R. Försl. d. 23 Mars 1807. punkt. 3. (wid 12 Cap. 3 §. deima Bok).

3. §.

3. §. Nu är skilnad skedd, och åsamier them ej, hvilkenhera barnen när sig hafwa sial; ware då ther til närmast, then sig ej förbruit hafwer. Ur then ej fallen til at förefe barnen; då äger Domaren skada, hvad heller then brottslige, eller någor annar them til sig taga må; och antingen the blifwa när then brottslige, eller när andra, gänge til födo och upfostring theras, så mycket af sadrens och mobrens gods, inkomster, lön, eller slögder, som Domaren skäligt pröfwar.

4. §. Öfvergifwer och förlöper mannen af ondsko och motwilja sin hustru, och far utrikes i thet upfåt, at ej mera blifwa och bo med henne; hafwe ingen rätt sin lott i boet, eller fasta gods sitt, at råda. Wil hustrun ifrån honom skiljas; tage då stemming hos Domaren. Det man ej hvar mannen sig uppehåller; låte Domaren å predikostolarna lyfa efter honom öfwer hela Häradet, eller i Staden, om han ther boende warit, så och i the närmasta soknar ther intil, och förelägge honom natt och åhr. Kommer han ej inom föresattan tid; döme då Domaren til skilnad, och hafwe mannen förverkadt hela sin lott i boet. Samma lag ware, ther hustru förlöper mannen.

5. §. Hvad mannen förverkadt hafwer, som sin hustru öfvergifvit och förlöpit, thet nitte hon, medan hon gift är, så och nyttan och räntan af hans fasta gods. Går hon i annat gifte; nitte ei mer, än thet hon war gift och gifwen til, utan falle dåmannens lott barnen til. Ågen och the rätt, at nyttja hans enskilda fasta gods, medan han borto är. Kro ej barn; gifwe hustrun ej något ut af hökören och asslinge godset. Bryter hustrun; gänge och med hennes lott och gods, som sagdt är.

6. §. Reser mannen utom Riket för sin falkelshes skul, i krig, köpenskap, eller i annat nödigt örende, blifwer sedan länge borto, och låter ej hustrun weta hvor han wistas; kan hon få therom funlap; gifwe thet Domaren tillämma, och Domaren lägge honom dag före, at begiswa sig hem igen. Hafwer han laga förfall; förbide då hustrun hans heimkomst. Visar han ej laga förfall, och wil äntå ej komma; ransafe

Domaren om theras sammanlefnad. Hafwer hon väl och ärliga sig förhållit; då må henne efterslåtas gå i annat gifte, sedan ett åhr är förslutit, efter then tid, honom i stenningen föresatt warit, och gifwe Capitlet henne skiljebref ifrån then förra. Gifwer han henne skuld för lösahtighet, eller annat otibörligt, och wil thersöre ej komma åter, och hafwer ej full stål thertil; döme ånta Domaren til skilnad. Finnes laga bewis; gänge therom, som förr om hor är sagdt. Nu är ej wahn at få veta, om then borreste lefwoer, eller hvor han sig uppehåller, och kommer han ej inom sex åhr igen; då må Domaren, sedan efters honom lyft är, annat ächtenskap tillstädia. Åge ock macht then tid förforta, om goda stål ther til äro. Kommer then förr sedan hem igen, och wiser laga förfall med fulla stål, och at han ej kunnat gifwa funskap om sig; träde då han til sin hustru, och then senare wife, ther them ej annorledes åsäinjer; och then ledige hafwe väld, at gifta sig med en annan.

7. §. Hafwer man, eller hustru, sedan the fäste blisvit, haft lägersmål med någon annan, och thet efters wigulen warde witterligt; gänge då med skilnaden och giftorätten som i 1. §. sagdt är. Warde qwinna efters wigulen tilwunnen, at annar henne förr fästningen lägradt hafwer, och wil ej mannen henne förlåta, utan sfer laga skilnad; tage då mannen alt thet, han med sig i boet infördt, så ock kostnad, som han til fästning och bröllop gjordt hafwer, med alt thet, han henne gifvit; behålle ock hvad hon honom gifvit hafwer.

8. §. Ur man, eller qwinna af naturen wanför, och til ächtenskap aldeles obeqwäm, eller drages han, eller hon med obotelig smittosam sjukdom, förtiger thet, och swikeliga förleder annan til giftermål med sig; warde thet fulltygadt, gänge då ächtenskapet åter; och then brotslige niute ej giftorätt i boet; upprätte ock allan skada, och plichte, som för annat bedrägeri framdeles skil.

Utom de i 13 kap. G. B. uppkagne händelser, må Domstolarne äga att på ena makans påstående döma till skilnad i ächtenskapet; när den andra makan blisvit dömd på liggstd till fängelse eller landsflykt; när den blisvit förwunnen att hafwa stämplat eller anställt försät

enot den andra makans lif: samt om den fallit uti werlig galenskap, som efter säkra bewis oafbrutet fortfort i fulla tre år, och enligt läpares intygande någon förhopning icke är om den wanfunniges återställande; dock må, i första fallet, skilnad ej tillåtas, i händelse den andra makan i mer eller mindre mårn bewistigen warit vällande till eller delaktig uti den dömdes brott; och när skilnad sökes för den andra makans wanfunnighet, åligger det Domaren att, sedan den wanfunniges närmaste slätingar eller, då de ej finnas, förra förmynbare eller giftoman blisvit hörde, noga undersöka makarnes sammanlefnad och utse om anledningen till galenskapen wore gifwen eller påskyndad af den andras förhållande, i hvilket fall skilnad ej må äga rum.

Då för stämpling eller försät mot andra makans lif till skilnad bömes, äge den ofskyldiga makan den rätt till egendomen i boet, som 4 och 5 §§. i 13 kap. G. B. utstaka; tröder den ofskyldiga i annat gifte, njute barnen den egendom, som den enligt 5 §. i sådant fall bör från sig lemma; men när galenskap gifvit anledning till skilnaden, shall ej allenaft hvardera makan vid sin lagliga rätt i boet bliehållas, utan ock den maka, som af sådan orsak skilnad fört och vunnit, ej dersöre anses besfriad från sin pligt, att, efters tillgång och behof, såväl om den ofskyldiga makans framtida förfödenheter, som ock om barnen, draga försorg. Och må, när skilnad sökes för brott, den ej beviljas, om makarne, efters den brottsliges bestraffning, åttae sammanslyttat och haft samlag.

Utom oswannämde händelser, då frågor om ächtenskapskilenad hörta af wederhörlig Domstol upptagas och avgöras, må ock skilnad sökas hos Konungen, när andre anledningar sig dertill förete, såsom: när den andra makan blisvit genom laga kastrunnen dom till liggwets eller äran förlust styrdig känd, om den ock genom Kongl. näm fallt förskoning från dödsstrafset eller äran återstänkt; när den blisvit förwunnen till annat grost eller werktigt wanträgdande brott, eller dömd till fästningsstraf på bestände år; eller beträdes med fölseri, dryckenkap och väldsamt finnelag, samt när en sådan stridighet i lynne och tänkesätt hos begge makarne sig uppvar, som under beständige tillfället till utbrott slutligen öfvergår till osky och hat. I dessa fall må anställning om tillståelse till skilnaden ingifwas till Kongl. Maj:ts Justitie Revisions-Expedition, hvarvid, i de händelser då skilnad sökes för brott och undergången bestraffning, bör bisogas utslaget, derigenom den andra makan blisvit dömd, med betyg om dess laga kraft samt strafsets weekfällande, ock, i de öfriga händelserna, behörige bewis efters omständigheterna företes om undergångne sådane warningsgrader, som 14 kap. 1 §. G. B., 19 kap. 4 §. L. B., L. Förordn. d. 17 April 1733 (nu upphävs genoms L. Förordn. d. 24 Aug. 1813) samt Kyrkolagen anvisa. R. Förordn. d. 27 April 1810.

Allt, hvad om äktenstapsstillsnader i allmänhet blisvit föroordnad, kommer även att lämpas till sådane äktenstap, som med hävdad fästequinna äro begynte, men ej genom wiggel fullbordade.

K. Förordn. d. 27 April 1810.

Då till äktenstapsstillsnads dömes, bör Domaren tillika förvisa parterna till Konsistorium, att der undsä fästobref.

R. Dr. d. 24 Mars 1748.

14. Cap.

Om fäls och osämja mellan man och hustru; och om skilnad til säng och säte.

1. §. Ther hat och bitterhet emellan man och hustru så råda får, at the, efter warning, ej sämjas kunna; tå skal Rätten pröfwa, hvad heller enthera, eller begge thet välla, och böte then brottslige af sin lott i boet, första gången tiugufem daler, och andra gången dubbelt. Väller annarthera mer, och annarthera mindre; warde straffet therefter lämpadt. Låta the sig ei ells theraf rätta; döme tå Rätten til skilnad på någon tid, til säng och säte.

När haat, wrede och bitterhet uppkommer emellan ächta sold, och mehr och mehr tager ösverhanden, så at the i dageligt flaggmålt och oläte framhärdar; skal Predikanten giöra sin högsta fit, at förmimma oersaken til samma enighet och ställa them för ögonen, huru illa the af Diesvulen äro besnärde, at de tråta och slitas med sitt egit kött, och således fördäriva sig selsvva inbörbes. Om thermed intet uträttas, stola sådane sämmanas til Dom-Capitel, om saken ther tilbörigen ransakas och förhöras. Wil ikke heller thet hielpa, tå angisves thet för werldslig Rätt.

Kyrkolagen, 1686. 16 cap. 11 §.

2. §. Skiljer mannen sig selsv ifrån hustrum, eller hustrun ifrån mannen, til säng och säte, af hat eller illwilja, och håller sig i landet uppe, från hem och hustru, eller drifwer man hustrum, eller hustru mannen ur hus och bo, och nyttjar ther begges gods och egendom; böte som i förra §. sagdt är, och fulle stådan.

3. §. Nu kan så illa åtbäras, at man, eller hustru, af wrede och ondsko, så hvor annan bla eller blodiga, lama eller lytta; plichte tå som i Misgiernings Bokten stils.

15. Cap.

Huru med bo och barnens uppehälle förhållas skal, tå man och hustru lagliga skiljs til säng och säte.

1. §. Warda man och hustru lagliga skilje til säng och säte, och är mannen thertil vällande; sitte tå hustrun med egendomen i boet ewar. Hafwa the barn samman; tå må hustrun them när sig hafwa. Nu är hon ej fallen, at allena them och boet förestå; nämne tå Domaren them henne råda och hielpa mäge, och pröfwe hvad mannen skal ninta til fodo och tarf sitt, som boet tol, utan han med tienst och slegder sig selsv uppehålla kan. Jins ei annat i boet, än ränta af man-nens odalgods, eller thet som af lön och arfwode hans faller; niute tå hustrun med barnen theraf två delar, och marinen til fodo och nödtorst tridiung. År hustrun vällande til thenna skilnad; tå må hon ej boet förestå, utan pröfwe Domaren, hvad mannen henne til uppehälle gifwa skal, ther hon sig selsv ej ärliga nära kan.

2. §. Nu äro the begge til skilnaden vällande; tå äger then boet och barnen förese, som båst thertil fallen är, och then andre niute theraf til nödigt uppehälle, efter thy boet tol, och Domaren pröfwar. Åro the lika thertil fallne; ware tå mannen närmare. År thet ingenthera; nämne tå Domaren twänne goda män, som barnen och egendomen vårdar, och låte mannen och hustrun med barnen theraf underhåll få.

16. Cap.

Om medgift och hemfölgd.

1. §. Gifwer fader, eller moder, åt son, eller dotter, hemfölgd i jord, hus, eller lössören, wid theras giftermål; tekne thet up, och sätte å lössören fläsligt wärde; tage och quittobref ther å. Sedan behålle then hemfölgd, som then sätta, så länge fader och moder både lefwa, och hålle hus och jord wid macht, som lag säger. Dör enhera, och skal arf

delas, gänge tå altsamman åter til slistes; doch räknas ej then ränta, eller nyttja, han eller hon theraf haft. Samma lag ware, ther man gifwer hemfölgd med, tå barn utur hus och bo skiljas, eller vid annat tilsälle. Vil man til full ägo gifwa them penningar, eller andra löbören; eller ock jord å landet, eller hus i staden, efter thy, som i 8. Cap. Jorda Balken sägs; hafwe ther fri macht til: ej må thet til slistes återbäras, som så gifvit är.

2. §. Nu finns hvarken upptekning, eller quittobref, ej eller annat bewis, och är likväld hemfölgd gifwen; bäre tå åter til slistes, med svornom ede. År huusgeråd borto, eller kan thet ej återbäras så godt, som det gaffs; gälde thet efter thy, som thet wärdt war, tå thet gaffs.

3. §. Dör son eller dotter barnlös; gänge tå hemfölgd åter. Lefwa barn efter; behållen the med samma wilfor, som theras fader, eller moder then haft. Dö the barn förr än nägorthera af them, som hemfölgd gifvit; gänge then åter.

17. Cap.

Ommannens och hustruns fördel af bo öflichto.

1. §. Dör man eller hustru; tage tå then, som lefwer efter, fördel sin af bo öflichto, i thet han eller hon helst wil, af lössören; doch må thet ej vara mer än tiugunde delen theraf. År bo fattigt och ringa; tage tå sin fästningaring, dagsliga fäng, och nödiga gångkläder, änta at thet något öfwer tiugunde delen stiga funde.

Esterlefwande makes fördel, till det i logen utsatte belopp, må icke af andre det öflichtade beets tillgångar, än den i boet besittiga lösa egendomen beräknas och utgå.

R. Görl. d. 15 Juni 1818.

Årsda Balk.

1. Cap.

Om arf i gemen, och huru ått räknas skal.

1. §. Nu skal arf skiftas efter man eller qwinno; gänge tå bröstarwingar til, och the från, som äro til rygga eller å sidone i åtten. Bröstarwingar äro the, som födas framåt i slächten, såsom son och dotter och theras barn. Til rygga i åtten äro föräldrar och försäder. Sidoarwingar äro the, som å en sida, eller å båda, med then döda utaf en stamin komme äro, såsom broder och sysier, eller theras affkonna.

2. §. Ått räknas ledewis, ifrån och ej med then döda, til och med then som ärfwer.

2. Cap.

Om bröstars.

1. §. Dör fader, eller moder; ärfwe tå Frälsemans och Bondes son efter landsrätt två lotter, och dotter tridiung. Men efter stadsrätt, tage Preste och Borgares son halft, och halft dotter. Doch slistes efter landsrätt then jord, med hovstap och äkeredstap, som Borgare å landet äger, och efter stadsrätt Frälsemans och Bondes hus och kont i staden.

Uti Albo, Kinnewalds, Norrvidinge, Konga och Uppvidinge härad i Småland tager bondes dotter sila ärvelsott med son.

R. Görodn. d. 26 Juni 1772.

2. §. Äro alle barnen döde, eller någor af them, och lefwa barn, eller barnabarn efter; tage sons barn, eller hans affkonna, så mycket af ärfwet, som son, och dotters barn, eller hennes affkonna, så mycket, som dotter. Och ehwad the äro flere, eller färre, niute änta ej mer, eller mindre, än theras fader eller moder taga borde, ther han, eller hon lefde. Ej må någor annar arf taga, så länge bröstarwingar äro til, antingen the äro närmare, eller fiermare i rätt nederstigande ätt.